

Α.Σ.Δαρτζάλη
Όταν η μαμά μου είπε ψέματα

Εικ. Σ. Ελευθερίου

Λιβάνης, 2016

Βιβλιοκριτική: Τασούλα Τσιλιμένη

Είναι δύσκολο για ένα παιδί να δεχτεί ότι οι γονείς του λένε ψέματα όταν οι ίδιοι οι γονείς επιμένουν και προσπαθούν να μάθουν στα ίδια να μην λένε ψέματα. Νιώθουν αμήχανα όταν το συνειδητοποιούν και δυσκολεύονται να το αποδεχτούν. Το ίδιο νιώθει και ο μικρός ήρωας του βιβλίου Όταν η μαμά μου είπε ψέματα. Όλα συμβαίνουν μια καθημερινή μέρα μέσα στο λεωφορείο. Ο μικρός με τη μητέρα του κόβουν το εισιτήριο το επικυρώνουν και πιάνουν μια θέση. Ο μικρός περιεργάζεται το περιβάλλον μέσα και έξω όταν σε μια στάση ανεβαίνει μια κοπέλα με μωρό σε ένα καρότσι, η οποία από την περιγραφή είναι αλλοδαπή. Το πρόβλημα αρχίζει ότι μπαίνει ο ελεγκτής και ζητά το εισιτήριο της κοπέλας, που αποδεικνύεται ότι δεν έχει. Δημιουργείται μια ένταση καθώς ο ελεγκτής ζητά το εισιτήριο και την κατάσταση λύνει η μητέρα του αγοριού που ακούγεται να λέει ότι το εισιτήριο της κοπέλας το κρατά η ίδια. Κι όταν ο ελεγκτής ζητά το δικό τους εισιτήριο η μητέρα λέει ότι δεν έκοψε εισιτήριο! Ο μικρός εκπλήσσεται δυσάρεστα, μέσα του εκρήγνυται με αυτό το μεγάλο ψέμα της μαμάς και είναι σίγουρος ότι στο σπίτι η μητέρα του θα του εξηγήσει το λόγο που είπε ψέματα. Η ιστορία στη συνέχεια αφηγείται το γιατί συμβαίνει αυτό, με τον διάλογο που αναπτύσσεται μεταξύ ελεγκτή και μητέρας και η οποία προβάλλει την πρόθεση βοήθειας προς τους αλλοδαπούς.

Είναι μια τρυφερή ιστορία, με στρωτή αφηγηματική γλώσσα που έχει όλη τη φρεσκάδα ενός παιδικού λόγου και σκέψης. Το βιβλίο μέσω της αφήγησης προβάλλει ταυτόχρονα με πλάγιο τρόπο συμπεριφορές που πρέπει να χαρακτηρίζουν τους επιβάτες στα μέσα συγκοινωνίας, όπως να επικυρώνεις το εισιτήριο, να δίνεις τη θέση σου όταν κάποιος τη χρειάζεται κλπ. Η ιδεολογική συγγραφική πρόθεση για κάποιες αξίες της σύγχρονης κοινωνίας είναι εμφανής, όπως επίσης ενισχύεται η κριτική σκέψη του παιδιού αναγνώστη αφού ακολουθώντας τον μικρό πρωταγωνιστή διαπιστώνει ότι κάποιες φορές είναι χρήσιμο και απαραίτητο να σπάει κανείς τον ηθικό κανόνα. Όμως ο διαμεσολαβητής ενήλικας καλό είναι να προχωρήσει σε συζήτηση με το παιδί αναγνώστη ώστε να εξηγήσει και το γιατί μένει εκτεθειμένος συγγραφικά ο ελεγκτής, ο οποίος σκιαγραφείται αυστηρός, αγενής, όμως απλά προσπαθεί να κάνει τη δουλειά για την οποία έχει προσληφθεί.

Η εικονογράφηση της Σ. Ελευθερίου ενισχύει το κείμενο και γενικά το βιβλίο επιλέγοντας ευρηματικούς τρόπους να δείξει όσα λέει και όσα δε λέει το κείμενο. Έτσι ο αναγνώστης ανακαλύπτει προθέσεις, συναισθήματα και στάσεις, όπως το βλέμμα των επιβατών όταν ανεβαίνει στο λεωφορείο η κοπέλα με το καρότσι.